

redakcja naukowa

Urszula Kalina-Prasznic

Stare dogmaty – nowe wyzwania w prawie i ekonomii

redakcja naukowa
Urszula Kalina-Prasznic

Stare dogmaty – nowe wyzwania w prawie i ekonomii

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Oficyna
a Wolters Kluwer business

Warszawa 2013

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Wrocławski

Recenzja
prof. dr hab. Leon Olszewski

Wydawcy
Joanna Dzwonnik
Kamila Dołęgowska-Narloch

Redaktor prowadzący
Janina Burek

Opracowanie redakcyjne
Mirosław Dąbrowski

Korekta
Ewelina Korostyńska
Iwona Pisiewicz

Skład i łamanie
Firma Verso

Projekt graficzny okładki
Studio Kozak

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

Szanujmy prawo i własność.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2013

ISBN 978-83-264-4569-9

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

„Idee głoszone przez ekonomistów oraz myślicieli politycznych, bez względu na to, czy są słuszne, czy błędne, mają większą siłę, niż się powszechnie przypuszcza. W rzeczywistości one to właśnie rządzą światem. [...] Idee, a nie interesy i przywileje stają się groźnym orężem dobrej lub złej sprawy”.

J.M. Keynes, *Ogólna teoria zatrudnienia, procentu i pieniądza*,
PWN, Warszawa 1956, s. 498.

Spis treści

Wstęp	9
CZĘŚĆ I. EKONOMIA	13
Rozdział 1. Ekonomia „wiedzy niedoskonałej” odpowiedzią na kryzys kapitalizmu	15
<i>Julitta Koćwin</i>	
Rozdział 2. Kierunki zmian ekonomii wobec nowych wyzwań	34
<i>Gabriela Przesławska</i>	
Rozdział 3. Nowy model konsumenta	56
<i>Elżbieta Kundera</i>	
Rozdział 4. Polityka międzynarodowa a konkurencyjność gospodarki ...	70
<i>Rafał Lipniewicz</i>	
Rozdział 5. Krajowy rynek emerytalny – nowe wyzwania	92
<i>Sebastian Jakubowski</i>	
CZĘŚĆ II. NAUKI ADMINISTRACYJNE	117
Rozdział 6. Regulacja przez informacje	119
<i>Jerzy Supernat</i>	
Rozdział 7. Zawód zaufania publicznego w gospodarce rynkowej – rzeczywistość czy przeżytek	135
<i>Tadeusz Kocowski</i>	
Rozdział 8. Problem ubóstwa w Polsce	154
<i>Jolanta Blicharz</i>	
Rozdział 9. Społeczna partycypacja w procesach administrowania sprawami publicznymi	165
<i>Magdalena Tabernacka</i>	

Rozdział 10. Wpływ przemian cywilizacyjnych na paradygmat zarządzania placówką oświatową a oczekiwania społeczne.....	177
<i>Renata Raszewska-Skalecka</i>	
CZĘŚĆ III. PRAWO PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	195
Rozdział 11. Stare dogmaty i nowe wyzwania w prawie ubezpieczeń społecznych.....	197
<i>Renata Babińska-Górecka, Karolina Stopka</i>	
Rozdział 12. Neoliberalny dogmatyzm a reformy społecznego ubezpieczenia emerytalnego	223
<i>Urszula Kalina-Prasznik</i>	
Rozdział 13. Stare dogmaty – nowe wyzwania prawa pracy	237
<i>Agnieszka Górnicz-Mulcahy, Eliza Mazurczak-Jasińska</i>	
CZĘŚĆ IV. PRAWO EUROPEJSKIE	273
Rozdział 14. Podział publiczne/prywatne w prawie Unii Europejskiej...	275
<i>Joanna Helios</i>	
Rozdział 15. Legitymizacja Unii Europejskiej – szkic problemu	289
<i>Wioletta Jedlecka</i>	
Rozdział 16. Kontrola koncentracji a ochrona upadających przedsiębiorstw w czasie kryzysu	302
<i>Daria Kostecka-Jurczyk</i>	

Wstęp

Idee tworzą ramy pojęciowe, dzięki którym budowane są systemy prawne, ekonomiczne, polityczne. Stanowią one fundamenty ładu społeczno-gospodarczego oraz na zasadzie autorytetu nadają określonym poglądom cechy dogmatów. Dogmaty te poddawane są weryfikacji przez dynamicznie zmieniające się warunki otoczenia, o zróżnicowanym charakterze i sile oddziaływania. Nowe wyzwania stwarzają potrzebę rewizji dogmatów, ich współczesnego zredefiniowania lub odrzucenia jako sprzecznych z praktyką i doświadczeniem.

Przedkładane Czytelnikom opracowania zawierają próbę krytycznej oceny wybranych pojęć i dogmatycznych poglądów w kontekście współczesnych procesów gospodarczych i społecznych (transformacja ustrojowa, integracja europejska, globalizacja, kryzysy finansowe). Problemy prezentowane są na płaszczyźnie prawnej i ekonomicznej. Dobór dyscyplin, zakres i szczegółowość omawianych kwestii mają na celu pokazanie, jak dogmatyzacja różnych obszarów życia społecznego powoduje, że obowiązujące regulacje stają się nie tylko barierą utrudniającą sprostanie nowym wyznaniom, ale i ich źródłem. Takiej koncepcji podporządkowano wewnętrzną strukturę książki. Została ona podzielona na 4 części obejmujące zagadnienia z zakresu ekonomii, administracji, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz prawa europejskiego.

Część I poświęcona jest zmianom w ekonomii i polityce gospodarczej oraz nowym ujęciom roli państwa i rynku. Pokazano, jak burzliwe przemiany w gospodarce rynkowej i ich kontrowersyjne oceny przekładają się na nowe nurty badawcze, zmianę przedmiotu ekonomii i jej metody. Ekonomisci w nowych teoriach próbują wyjaśniać, jak działa gospodarka i jej mechanizmy, nie poprzez budowanie modeli ściśle przewidujących zachowania uczestników rynku (modele deterministyczne), ale poprzez podejście jakościowe opierające się na „niedoskonałej” (niepełnej) wiedzy (J. Koćwin). Przed-

stawiono przewartościowania i zwroty, jakie dokonały się w ekonomii pod wpływem takich wyzwań, jak kryzys finansowy, globalizacja, transformacje gospodarcze (G. Przesławska). Omówiono modele zachowania konsumenta w ujęciu różnych szkół ekonomii, poszukując odpowiedzi na pytanie, czy nowe zachowania konsumentów ujawnione w wyniku kryzysu pozostają zbieżne z głoszonymi teoriami (E. Kundera). Podważono dominujące w debacie gospodarczej przekonanie, że sposobem na wzrost międzynarodowej konkurencyjności gospodarki jest przede wszystkim obniżenie wysokości podatków. Tę prostą kiedyś relację zakłóciła globalizacja procesów gospodarczych i struktur biznesowych przedsiębiorstw (R. Lipniewicz). Wskazano także, jak zmiany krajowego rynku emerytalnego wpłynęły na sektor finansów prywatnych i publicznych oraz poziom bezpieczeństwa socjalnego przyszłych emerytów (S. Jakubowski).

W części II pokazano wyzwania, jakie dla współczesnej administracji stanowią zmiany społeczne i ekonomiczne, zarówno o charakterze krajowym, jak i międzynarodowym. Na przykład przejście z poziomu administracji krajowej na poziom administracji globalnej czy międzynarodowej powoduje, że paradygmat władztwa administracyjnego przestaje być podstawowym instrumentem działania administracji, a jego miejsce zajmuje informacja. Działania informacyjne stają się wówczas istotnym narzędziem regulacyjnym wypierającym decyzje administracyjne, środki prawne i sądową kontrolę (J. Supernat).

Z drugiej strony nie można nie docenić znaczenia władztwa i instrumentów władczych w działalności administracji w realiach gospodarki rynkowej, co oznacza, że wszelkie procesy deregulacyjne wymagają wyważonych działań. Ilustracją tego jest „zderzenie” mechanizmów rynku z zasadami funkcjonowania zawodów zaufania publicznego, potrzeba zrównoważenia swobody działalności zawodowej z bezpieczeństwem i ochroną dóbr usługobiorcy (T. Kocowski). Nowym wyzwaniem dla nauki i polityki państwa jest problem ubóstwa. W Polsce przez wiele lat nie stanowiło ono przedmiotu zainteresowania nauk prawnych, ekonomicznych ani obszaru działalności publicznej. Dominował dogmatyczny pogląd, że „ubóstwo jest zawinione przez jednostkę”. Obecnie jego złożone przyczyny zewnętrzne, o charakterze społecznym i makroekonomicznym, wykraczające często poza ramy gospodarki krajowej, wymagają od administracji państwowej i samorządowej podejmowania aktywnych i systematycznych działań (J. Blicharz). Źródłem nowych wyzwań dla pań-

stwa i jego organów jest realizacja modelu społeczeństwa obywatelskiego. Problemy pojawiają się w wykonywaniu zadań publicznych, jak i w zarządzaniu sprawami publicznymi, zarówno w warunkach zinstytucjonalizowanej, jak i niezinstytucjonalizowanej partycypacji społecznej (M. Tabernacka). Źródłem wyzwań, choć o odmiennym charakterze są procesy prywatyzacji zadań publicznych, czego ilustracją jest poszukiwanie nowoczesnych metod zarządzania edukacją (R. Raszevska-Skałeczka).

W części III, poprzez konfrontację dogmatów leżących u podstaw prawa pracy i wyzwań stojących obecnie przed tą dziedziną prawa, pokazano konieczność dostosowania obowiązujących uregulowań dotyczących stosunku pracy do zmieniających się warunków gospodarczych i oczekiwań społecznych (A. Górnicz-Mulcahy, E. Mazurczak-Jasińska). Obszarem szczególnie podatnym na uwarunkowania społeczne, gospodarcze i polityczne są ubezpieczenia społeczne. Z tego względu prawo ubezpieczeniowe ma charakter dynamiczny, co wynika z jego adaptacyjności do zmieniających się stosunków społeczno-ekonomicznych. Zmiany nie zawsze mają cel ubezpieczeniowy i wykorzystywane są instrumentalnie do realizacji obcych im zadań (R. Babińska-Górecka, K. Stopka). Przykładem takich działań jest reforma emerytalna przeprowadzona w krajach transformacji ustrojowej, a zwłaszcza jej radykalna formuła w Polsce. U podłoża przebudowy dotychczasowego sposobu zabezpieczania dochodów na starość ludności pracującej leżały neoliberalne dogmaty o niezawodności rynków finansowych (stąd postulat wprowadzenia metod kapitałowych) i zawodności państwa (stąd postulat ograniczenia elementów redystrybucji i repartycji). W efekcie prywatyzacji i urynkowienia systemu emerytalnego nastąpiło drastyczne obniżenie poziomu bezpieczeństwa socjalnego, osłabienie ochrony ryzyka starości oraz wykreowano źródła chronicznej nierównowagi finansów publicznych (U. Kalina-Prasznic).

W części IV pokazano, jak regulacje Unii Europejskiej (prawo europejskie) prowadzą do zmiany dotychczasowych, tradycyjnych poglądów z zakresu teorii i filozofii prawa, m.in. w odniesieniu do kryteriów rozdziału prawa na publiczne i prywatne. Kryteria te stały się bowiem nieadekwatne na gruncie europejskiego, które narzuca nowe rozumienie prawa prywatnego i publicznego (J. Helios). Jednocześnie nowego przemyślenia wymagają priorytety i dalsza droga jednoczenia się Europy. Rodzi to konieczność wypracowania nowego paradygmatu integracji, nowych zasad, a także nowych

instytucji mających na celu legitymizację projektu europejskiego (W. Jedlecka). Z drugiej strony prawo europejskie cechuje znaczny stopień adaptacyjności do współczesnych wyzwań. Przykładem jest m.in. prawo konkurencji. Jego podstawą jest zakaz koncentracji, która prowadziłaby do ograniczenia konkurencji na rynku wspólnotowym. Jednak w warunkach kryzysu prowadzącego do upadłości wielu firm dopuszcza się łączenie przedsiębiorstw, przede wszystkim dla utrzymania miejsc pracy, istniejących zdolności produkcyjnych, stabilizacji finansowej. Ochrona upadających przedsiębiorstw w czasie załamania koniunktury i ich sanacja poprzez koncentrację mogą dać lepsze efekty ekonomiczne niż dogmatyczne przestrzeganie prawa konkurencji (D. Kostecka-Jurczyk).

Zamierzeniem Autorów nie było rozwiązanie konkretnych problemów wynikających z dogmatyzacji wybranych obszarów prawa i ekonomii ani formułowanie gotowych recept, a jedynie pokazanie, jakie skutki wywiera polityka gospodarcza i legislacyjna oparta na doktrynalnych dogmatach, pozbawionych krytycznej refleksji na temat nowych wyzwań społeczno-ekonomicznych.

Urszula Kalina-Prasznic

Część I

Ekonomia

Ekonomia „wiedzy niedoskonałej” odpowiedzią na kryzys kapitalizmu

Julitta Koćwin

Od końca XIX wieku gospodarki podlegają w krótkich okresach znacznym wahaniom wielkości produktu narodowego (PNB) oraz zatrudnienia, co przejawia się w tzw. cyklach koniunkturalnych. Ponadto w latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia wystąpiło nowe zjawisko określane jako kryzys strukturalny, dotyczący ważnych elementów składowych gospodarki¹. Jego przykładem może być kryzys na rynkach finansowych, który rozpoczął się pod koniec XX wieku.

Na ogół wyróżnia się trzy grupy szoków: podażowe, popytowe i wynikające z polityki gospodarczej². Główne szkoły myśli ekonomicznej różnią się między sobą w ocenie przyczyn tych wstrząsów, jak również mechanizmów i skutków ich rozprzestrzeniania się oraz narzędzi mających im przeciwdziałać lub je zwalczać. Należy podkreślić, że „wcześni analitycy cykli gospodarczych wierzyli, iż każda faza cyklu niesie w sobie ziarno, które generuje kolejną fazę cyklu. Boom generuje recesję, która z kolei generuje kolejny boom i w ten sposób gospodarka jest na zawsze uwięziona w samopodtrzymującym się cyklu. Współczesne teorie cyklu gospodarczego przypisują występowanie fluktuacji skumulowanym efektom szoków i zakłóceń, które ciągle uderzają w gospodarkę. Innymi słowy, bez szoków nie ma cykli”³.

Zrozumienie przyczyn fluktuacji w gospodarce, mających charakter globalny, stanowi podstawowy cel teorii ekonomii. Fluktuacje nie wykazują prostego regularnego lub cyklicznego charakteru. Przeważa pogląd, że gospodarka podlega różnego rodzaju i rozmiaru za-

---

¹ Por. D. Romer, *Makroekonomia dla zaawansowanych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s. 169–174.

² Por. Ł. Rawdanowicz, *Cykl koniunkturalny w Polsce a cykl koniunkturalny w Unii Europejskiej*, Zeszyty BRE Bank – CASE 2002, nr 58, s. 7.

³ S. Chatterjee, *From Cycles to Shocks: Progress in Business-Cycle Theory*, „Business Review”, marzec–kwiecień 2000, s. 1.

kłóceniom, w mniej lub bardziej przypadkowych odstępach czasu, przy czym zakłócenia te obejmują całą gospodarkę.

Obserwowane obecnie zjawiska koniunkturalne powodują, że dotychczasowe doktryny ekonomiczne, mające często charakter dogmatu, są kwestionowane, a ekonomiści podejmują próby znalezienia teoretycznych podstaw nowego systemu społeczno-ekonomicznego, który stanowiłby odpowiedź na niedoskonałości współczesnego globalizującego się świata⁴. Niektórzy z nich, jak na przykład Paul Krugman⁵, dokonują nowych interpretacji wcześniejszych teorii (interwencjonizmu), skrytykowanych i odrzuconych w państwach wysoko rozwiniętych w drugiej połowie XX wieku, w których rozwój gospodarczy oparto na teorii neoliberalizmu ze szczególnym naciskiem na monetaryzm.

W prezentowanym studium starano się przedstawić najważniejsze i najbardziej charakterystyczne dla współczesnej ekonomii osiągnięcia tak zwanej ekonomii alternatywnej stojącej w opozycji do powszechnie uznawanych doktryn ekonomii neoklasycznej (z jej głównym nurtem monetaryzmem), będących dla wielu ekonomistów dogmatami, których nie poddaje się krytyce. Przykładami są krzywa Laffera lub ekonomia dobrobytu, budząca nadal dyskusje i kontrowersje chociażby w kontekście potrzeby reformy sfery wydatków społecznych w wielu krajach europejskich, co z kolei wiąże się ze zmianą podejścia do kwestii budżetu, a szczególnie systemu podatków⁶.

Inspiracją do badań stało się opracowanie autorstwa Romana Frydmana i Michaela D. Goldberga *Ekonomia wiedzy niedoskonałej*⁷, którego autorzy twierdzą, że „teoria ekonomii zabrnęła w ślepa uliczkę, chcąc zbudować dokładny model pozwalający na ścisłe przewidywania zachowań uczestników rynku. Autorzy rozprawiają

---

⁴ Por. A. Żwawa, *Ekonomia alternatywna: obecność idei w Polsce, eksperymenty, wnioski, które z nich wynikają, oraz omówienie potencjalnych szans na rozwój tej ekonomii*, „Ekonomia Społeczna, Teksty” 2008, nr 2, s. 31.

⁵ Por. P. Krugman, *Dlaczego ekonomiści niczego nie zrozumieli?*, „Gazeta Wyborcza” 31.10–1.11.2009; P. Krugman, *Kim był Milton Friedman?*, *Gazeta Wyborcza.pl*, 24.10.2008, http://wyborcza.pl/1,76842,5846885,Kim_byl_Milton_Friedman_.html (12.06.2013); *Krugman: świat uniknął powtórki wielkiego kryzysu*, 10.08.2009, http://forsal.pl/artykuly/343729,krugman_swiat_uniknal_powtorki_wielkiego_kryzysu.html (12.06.2013).

⁶ Por. *Współczesne teorie ekonomiczne*, red. M. Ratajczak, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań 2012, s. 188.

⁷ Por. R. Frydman, M.D. Goldberg, *Ekonomia wiedzy niedoskonałej*, Wydawnictwo Krynki Politycznej, Warszawa 2009, s. 352.

się z iluzją wiedzy absolutnej i proponują podejście dopuszczające możliwość nieprzewidywalnych zmian w strukturze zależności między zmiennymi. Otrzymują w ten sposób prognozy mniej ścisłe, ale za to bardziej wiarygodne”⁸.

Prezentowaną tezę ewidentnie potwierdza obecny kryzys w świecie polityki, ekonomii i finansów, który według wielu ekonomistów wynika z przyjętego w latach 80. ubiegłego wieku neoliberalnego porządku. Neoliberalna teoria społeczno-ekonomiczna i polityczna wyczerpała swoje możliwości rozwojowe, a szok wywołany przez obecny kryzys zmusza do zmiany paradygmatu. Potrzebę szukania nowych rozwiązań potwierdza zwrot do strategii New Deal obserwowany w polityce rządu Stanów Zjednoczonych za prezydentury Baracka Obamy.

Krytykowana teoria neoliberalna ukształtowała się w latach trzydziestych XX wieku. Zakładała ona, że rola państwa powinna ograniczać się do tworzenia optymalnych warunków prawnych dla funkcjonowania i rozwoju wolnego rynku, wolnej konkurencji i swobody ustalania cen. Jeszcze w okresie po drugiej wojnie światowej, tj. na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych ubiegłego wieku, idea neoliberalizmu, jako dominująca koncepcja systemowa, była nie do przyjęcia. W wyniku wielkiego kryzysu światowego z lat 1929–1933, doświadczeń drugiej wojny światowej i procesów powojennej odbudowy gospodarczej rządu wielu państw skłaniały się ku interwencjonizmowi państwowemu, którego podstawę stanowiła teoria J.M. Keynesa.

W latach 70. ubiegłego wieku panujący w gospodarce interwencjonizm poddany został wszechstronnej krytyce wywołanej przez kryzys paliwowy z przełomu lat 1973 i 1974 oraz kryzys walutowy związany z zawieszeniem wymiwalności dolara na złoto. Obydwa kryzysy strukturalne doprowadziły w krajach uprzemysłowionych do stagnacji i inflacji. Niekorzystne uwarunkowania gospodarcze przyczyniły się do restauracji neoliberalizmu, który z początkiem lat 80. XX wieku stał się powszechnie obowiązującą doktryną gospodarczą.

Kolejny kryzys gospodarczy, z przełomu XX i XXI wieku, określanego często jako bańka finansowa, oraz jego skutki polityczne i gospodarcze o charakterze globalnym ponownie zrewidowały oczekiwania polityków i ekonomistów odnośnie do gospodarczego ładu współczesnego świata. Przykładowo George Soros uważa, że mamy do czy-

---

⁸ E.S. Phelps, *Przedmowa*, [w:] R. Frydman, M.D. Goldberg, *op. cit.*, s. xiii.

Książka stanowi próbę krytycznej oceny wybranych pojęć i dogmatycznych poglądów w dziedzinie prawa i ekonomii wobec zachodzących obecnie procesów gospodarczych i społecznych (transformacja ustrojowa, integracja europejska, globalizacja, kryzysy finansowe). Została podzielona na cztery części obejmujące zagadnienia z zakresu ekonomii, administracji, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz prawa europejskiego. Zamierzeniem Autorów było pokazanie, jakie skutki wywiera polityka gospodarcza i legislacyjna oparta na doktrynalnych dogmatach, pozbawionych krytycznej refleksji na temat nowych wyzwań społeczno-ekonomicznych.

Szczegółowo omówiono m.in. następujące zagadnienia:

- modele zachowania konsumenta w ujęciu różnych szkół ekonomii,
- procesy deregulacyjne i zderzenie mechanizmów rynku z zasadami funkcjonowania zawodów zaufania publicznego,
- problem ubóstwa – jego przyczyny i sposoby przeciwdziałania,
- model społeczeństwa obywatelskiego,
- reformy emerytalne w krajach transformacji ustrojowej,
- nowe rozumienie prawa prywatnego i publicznego,
- prawo europejskie i jego adaptacja do współczesnych wyzwań (m.in. prawa konkurencji).

Publikacja jest przeznaczona zarówno dla ekonomistów, jak i prawników zainteresowanych zmianami zachodzącymi we współczesnym świecie.

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.książki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa: www.profinfo.pl

ISBN 978-83-264-4569-9

cena 99 zł
(w tym 5% VAT)